

Ταῦτα εἶναι τὰ μέσα, κύριοι, δι' ὧν νομίζω ὅτι ὁ ἡμέτερος Διδ. Σύλλογος δύναται οὐ μόνον νὰ διατηρηθῇ, ἀλλὰ καὶ νὰ προαχθῇ ἐκπληρῶν προσηκόντως τὸν ὑψιστον αὐτοῦ προορισμόν. Ὁ Σύλλογος ἡμῶν, ὡς ἄλλοτε εἶπον, τυγχάνων τῆς προσηκούσης ὑποστηρίξεως, δύναται ν' ἀποβῇ κέντρον εὐρυτέρου ἐκπαιδευτικοῦ κύκλου· δύναται νὰ τηρῇ ἄσβεστον τὸ τῆς παιδείας ἱερὸν πῦρ· δύναται ν' ἀποβῇ διαπρύσιος κήρυξ τῶν διαφόρων παιδαγωγικῶν ἀρχῶν καὶ διδακτικῶν μεθόδων· δύναται νὰ ὁδηγῇ καταλλήλως τὴν χεῖρα τῶν συγγραφότων διδακτικὰ βιβλία· δύναται νὰ ὑποδεικνύῃ τὸν καταλληλότερον τρόπον τῆς τε κατ' οἶκον καὶ ἐν τῷ σχολείῳ ἀγωγῆς καὶ παιδείσεως τῶν νέων, καὶ τέλος δύναται ν' ἀποβῇ δεξιὰ χεὶρ τοῦ τῆς Παιδείας Ὑπουργοῦ, διαφωτίζων αὐτὸν ἐν τοῖς ἐκάστοτε ἐμφανιζομένοις ἐκπαιδευτικοῖς ζητήμασι καὶ προπαρασκευάζων καὶ ἐξομαλύνων τὴν ἐκπαιδευτικὴν αὐτοῦ ἐργασίαν.

Λ Ο Γ Ο Σ

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΚΥΡΙΟΥ Ν. Α. ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΟΥ
καὶ ἔκθεσις τῶν ὑπὸ τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ι': ἔτους
πεπραγμένων.

Ἀξιότιμε Κύριε Ἀντιπρόεδρε !

Μεγάλως ἐπεθύμουν νὰ παρευρεθῶ κατὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ Συλλόγου, ἵνα αὐτὸς διὰ ζώσης δῶ λόγον τῶν κατὰ τὴν προεδρείαν μου πεπραγμένων. Πολλῶν ὅμως ἔνεκα λόγων οὐ δυνάμενος νὰ πληρώσω τὴν ἐπιθυμίαν μου ταύτην, πέμπω ὑμῖν τὴν λογοδοσίαν μου ἔγγραφον, παρακαλῶν, ἵνα ἀναγνώσητε ταύτην εἰς ἐπήκοον τῶν ἐταίρων, ὧν τὴν συγνώμην ἐξαιτοῦμαι διὰ τὴν ἐξ ἀνάγκης χώραν σχοῦσαν ἀπουσίαν μου.

Πρὶν ἢ ἄρξωμαι τῆς ἐκθέσεως τῶν ἔργων τοῦ διοικητ. συμβουλίου, καλὸν ἐνόμισα νὰ προτάξω βραχέα τινὰ ἀφορῶντα εἰς τὸν σκοπὸν καὶ τὸ μέλλον τοῦ Συλλόγου. Καὶ σκοπὸς μὲν τοῦ συλλόγου, ὡς γνωστὸν, εἶνε ἡ βελτιώσις τῆς μέσης καὶ κατωτέρας παιδείσεως· τὸ δὲ μέλλον αὐτοῦ ἔγκειται ἐν τῇ προόδῳ καὶ τῇ βελτιώσει αὐτοῦ τούτου τοῦ συλλόγου, ἀμφότερα δὲ στενότατα ἀλλήλοις συνδεδεμένα ὡς αἷτιον καὶ αἰτιατόν· διότι βαρόμετρον τῆς δυνάμεως τοῦ Συλλόγου εἶνε τὰ ἔργα αὐτοῦ, ἐξ ὧν πράγματι κατ' ἀναλογίαν πηγάζει ἡ ἠθικὴ αὐτοῦ δύναμις, ἥτις μόνη δύναται νὰ ἐπιβληθῇ ὅπου δεῖ καὶ νὰ ἐπιδράσῃ αἰσίως πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ

προορισμοῦ του. Καὶ πρῶτον μὲν ἐν τῷ ὄρω βελτίωσις τῆς μέσης καὶ κατωτέρας παιδείσεως νοεῖται κατ' ἐξοχὴν ἢ βελτίωσις τῆς διδασκαλίας, ἤτοι ἢ μόρφωσις διδασκάλων γινωσκόντων μὲν ὡς κάλλιστα τὸ ἑαυτῶν ἔργον καὶ εὐμεθόδως δυναμένων καὶ ἐπωφελῶς νὰ μετέλθωσιν αὐτό, συναισθανομένων δὲ τὴν ἱερότητα τοῦ καθήκοντος καὶ μετ' αὐταπαρνήσεως εἰς αὐτὸ ἀφωσιωμένων. Ἐὰν τὰ δύο ταῦτα συνυπάρξωσι τῷ διδασκάλῳ, χρησταὶ βεβαίως ὑπάρχουσιν ἐλπίδες, ὅτι τὸ μέλλον τῆς πατρίδος ἔσται οἷον πᾶσα καρδία ἐλληνικὴ εὐχεται καὶ ἐπιθυμεῖ. Ἐὰν ὅμως τὸ ἕτερον τούτων ἐλλίπη, ἀνάγκη κατὰ τοῦτο ἢ διδασκαλία νὰ ἦ χωλὴ καὶ οἱ ἐκ ταύτης καρποὶ οὐ μόνον ξηροὶ καὶ ἄγονοι, ἀλλὰ πολλάκις καὶ βλαβεροὶ, ὅμοιον δὲ καὶ ἀνάλογον τὸ μέλλον τῆς πατρίδος. Τούτων οὕτως ἐχόντων ἐγείρεται τὸ ἐρώτημα, κεκτῆμεθα ἄραγε ἀμφοτέρω ἢ οὐ; Δυστυχῶς τὸ ἔθνος ἡμῶν σπεῦδον νὰ θεραπεύσῃ τὴν πρώτην ἀνάγκην τῆς ὅσον ἔνεσι εὐρυτέρας διαδόσεως τῶν στοιχειωδῶν καὶ ἐγκυκλίων γνώσεων, ἔστρεψε τὴν προσοχὴν του εἰς τὴν σύστασιν ὅσον οἷον τε πλειόνων διδασκαλείων, δημοτικῶν καὶ ἐλληνικῶν σχολείων καὶ Γυμνασίων, μὴ λαβὼν εἰσέτι τὸν καιρὸν νὰ σκεφθῇ ὠρίμως καὶ περὶ τοῦ ποιοῦ τῶν διδασκάλων καὶ τῶν καρπῶν, οὓς δι' αὐτῶν συγκομίζεται, ὅπερ κυρίως ὁ σκοπὸς τῆς παιδείσεως τοῦ ἔθνους. Δὲν ἐννοῶ βεβαίως ταῦτα λέγων, ὅτι πάντα γίνονται ἐκ τύχης καὶ ὅτι ἄνευ ἐλέγχου σήμερον διατελεῖ παρ' ἡμῖν ἡ παιδεία· ὄχι· ἀλλ' ἐννοῶ, ὅτι δὲν ἐζυγίσθησαν ἔτι παρ' ἡμῖν αἱ θυσίαι καὶ οἱ καρποὶ ἐν τῇ στάθμῃ ἐκείνῃ τῇ ἀκριβεστάτῃ, ἐν ἣ ζυγίζονται παρὰ τοῖς σοφωτάτοις Γερμανοῖς κλπ. πεφωτισμένοις ἔθνεσιν, οἵτινες ὅσον γενναῖοί εἰσιν ἐν ταῖς θυσίαις, τοσοῦτον καὶ αὐστηροὶ καὶ ἀκριβεῖς ἀπαιτῶνται τῶν ἀναλόγων προϊόντων τῶν ὑπὲρ τῆς παιδείσεως τοῦ ἔθνους θυσιῶν. Δὲν ἐννοῶ νὰ φανῶ μεμψίμοιρος, ἀλλὰ φιλαλήθης· ἀνάγκη νὰ στραφῇ ἤδη οὐχὶ κατὰ τύπον, ἀλλ' ὡς δεῖ ἢ προσοχὴ τῶν ἀρμοδίων εἰς τὸ μέρος τοῦτο τῆς ἐθνικῆς παιδείσεως καὶ νὰ ἐξετάσῃ μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας τοὺς ἐκ τῆς παιδείσεως παραγομένους καρποὺς οὐχὶ μόνον κατὰ ποσόν, ἀλλὰ μάλιστα κατὰ ποιόν· διότι οὐκ ἐν τῷ πολλῷ τὸ εὖ, οὐδὲ χαίρει τις εἰς τὸ φαινόμενον ἀγαθόν, ἀλλ' εἰς τὸ πραγματικόν, εἰς ἐκεῖνο, δῆλα δὴ ὅπερ ἀπαιτεῖ ἢ ἀληθῆς παιδεία, ἢ μόρφωσις κοινωνίας ἠθικῆς, ἐναρέτου, φιλοπάτριδος καὶ ἐνὶ λόγῳ ἐλληνικῆς. Ἄλλ' εἰς τοῦτο δέον νὰ ἀσχοληθῇ μάλιστα ὁ ἡμέτερος διδασκαλικὸς Σύλλογος, ὁ διὰ τοῦ προγράμματός του ἀναλαβὼν τὸ μέγιστον καὶ ὑψιστὸν ἔργον τοῦ συντελέσαι εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς μέσης καὶ κατωτέρας παιδείσεως ἢ ἀνεύ-

ρεις τῶν κακῶς ἐχόντων καὶ ἡ ὑπόδειξις τῶν δεόντων γενέσθαι πρὸς θεραπείαν αὐτῶν, τοῦτ' ἐστὶν ὁ σκοπὸς καὶ τὸ ἔργον τοῦ συλλόγου. Δικαίως δὲ θέλει ἐπισύρει ἐφ' ἑαυτὸν τὰς εὐλογίας τοῦ ἔθνους, εἴαν σμικρὸν κατὰ σμικρὸν κατορθώσῃ ἀμφοτέρωθεν ταῦτα καὶ διὰ τῆς σώφρονος αὐτοῦ καὶ πατριωτικῆς πορείας πείσῃ τοὺς ἰθύνοντας τὰ τῆς Παιδείας, ὅτι ὁ Σύλλογος δὲν συνέστη οὐδ' ὑφίσταται χάριν παιδιᾶς, ὅτι δὲν εἶνε ἔρημος ἀνδρῶν ἱκανότητος καὶ φιλοπατρίας, ὧν τὰς δυνάμεις ἄριστα δύναται νὰ μεταχειρισθῇ τὸ ἔθνος πρὸς βελτίωσιν τῆς παιδείας. Ἀρξάμενος δὲ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τῆς συζητήσεως καὶ λύσεως τοῦ ζωτικωτάτου καὶ σπουδαιοτάτου θέματος τῆς χριστιανικῆς καὶ ἠθικῆς μορφώσεως τῶν νέων καὶ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις ἐξετάσας τὸν διδάσκαλον καὶ τὸν μαθητὴν, ὡς ἐν τοῖς πρακτικοῖς δείκνυται, ἀπέδειξεν, ὅτι ἐπαξίως ἀνέλαβε νὰ λύσῃ τὸ δυσχερέστατον πρόβλημα τῆς ἀληθοῦς τοῦ ἀνθρώπου μορφώσεως. Οὕτω δὲ πολλὰ ζητήματα, ἅτινα ἡ ἀτομικὴ δύναμις δὲν ἐπαρκεῖ νὰ λύσῃ, ὡς δεῖ, ἡ τοῦ συλλόγου κρίσις βεβαίως κατὰ πολλῶν μείζονα λόγον ὀρθότερον θέλει ἐπιλύσει· διὸ καὶ ἐν τοῖς πεφωτισμένοις ἔθνεσιν οἱ διδασκαλικοὶ σύλλογοι εἶνε οἱ πρόδρομοι καὶ οἱ προμηθεῖς ὅλων τῶν καθ' ἑκάστην ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων εἰς φῶς φερομένων βελτιώσεων. Ταῦτα ἐν συντόμῳ περὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ Συλλόγου· ἤδη ἐρχόμεθα εἰς τὸ δεύτερον, ὅπερ ἐστὶ τὸ μέλλον αὐτοῦ, ὅπερ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μέσον πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ ὡς προείπομεν· Ὡσπερ ἐν τῷ ἀτόμῳ, οὕτω καὶ ἐν τοῖς συλλόγοις τὸ μέλλον αὐτῶν κεῖται ἐν τοῖς ἰδίῳ αὐτῶν ἔργοις. Ταῦτα γὰρ εἰσὶν οἱ μόνοι καὶ ἀληθεῖς μάρτυρες τῆς διαθέσεως καὶ ἐνεργείας ἐκάστου καὶ δὴ καὶ τῆς ἀξίας αὐτοῦ. Ἐὰν λοιπὸν καὶ ὁ ἡμέτερος Σύλλογος μὴ παραγνωρίζων τὸν προορισμὸν τοῦ ἐμμείνῃ μὲν σταθερὸς εἰς τὴν λαμπρὰν ἰδέαν τῆς συστάσεως καὶ συντηρήσεώς του, δὲν σταυρώσῃ δὲ τὰς χεῖρας, ἔστω βέβαιος, ὅτι τὸ μέλλον αὐτοῦ ἔσται λαμπρὸν καὶ ἀντάξιον τῶν πόθων αὐτοῦ τε καὶ τῆς πατρίδος. Τὸ ἀναλαμβάνειν δι' ἐνὸς λαμπροῦ ὀνόματος ἔργον ὑψιστον, μὴ ἐκτελεῖν δ' ἔργα ἀνάλογα τῷ ὀνόματι εἶνε κατὰ τὸν Δημοσθένη -μάταιόν τι καὶ κενόν. Ἄλλ' ἵνα εἰς φῶς ἀγάγῃ ὁ Σύλλογος ἔργα, χρήζει μάλιστα δύο τινῶν ἧτοι τῆς πνευματικῆς καὶ ὑλικῆς ἐκάστου συνδρομῆς, ἧτις μετὰ μεγίστης χαρᾶς καὶ προθυμίας δεόν ὑπὸ πάντων ἡμῶν νὰ προσφέρηται, ἀναλογιζομένων, ὅτι ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν κεῖται τὸ μέλλον τῆς Πατρίδος. Δέον δὲ νὰ κατανοήσωμεν πάντες, ὅτι ἡ συντήρησις καὶ πρόοδος τοῦ συλλόγου ὅσον τιμητικὴ εἶνε δι' ἡμᾶς, τοσοῦτον καὶ ἐκ καθήκοντος ἐπιβάλλεται ἡμῖν. Εἰσὶν ὁμως τινὲς τῶν ἐταί-

ρων παραπονούμενοι, ὅτι ὁ Σύλλογος κατ' οὐδὲν συνετέλεσεν εἰς τὴν βελτιώσιν τῆς τύχης τῶν διδασκάλων τοῦ ἔθνους. Εἰς δὲ πρῶην ἑταῖρος καὶ ἔγραψε κατὰ τοῦ Συλλόγου, ὡς πᾶσαν αὐτοῦ τὴν φροντίδα καὶ ἐνέργειαν ὑπὲρ μόνων τῶν τῆς μέσης παιδείσεως διδασκάλων στρέψαντος, ὅπως δ' ἐπιλαθομένου τῶν τῆς κατωτάτης, ὑπὲρ ἧς οὗτος κηδόμενος, ἐκάλει πάντας τοὺς ὁμοβαθμίους αὐτῷ συναδέλφους ν' ἀποτελέσωσιν ἴδιον δημοδιδασκάλων σύλλογον ! Καὶ οἱ μὲν πρῶτοι ἀνήκοντες εἰς τὴν μέσην παιδευσίν ἔχουσιν ἐν μέρει δίκαιον· ἀλλὰ τί πταίει ὁ Σύλλογος εἰάν ἱκανότητες παραγκωνίζονται, οἱ διδάσκαλοι τοῦ ἔθνους πένονται ; Ταῦτα κεῖνται ἐκτὸς αὐτοῦ· τὸ ἔθνος φαίνεται, ὅτι δὲν ἐνόησεν ἔτι, ὅτι ἵνα ἐργασθῆ τις, δεόν νὰ μὴ ἔχη τοῦλάχιστον τὴν γαστέρα κενήν. Πολλὰ κατὰ καιροὺς ἐγράφησαν καὶ ἐλέχθησαν ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῆς παιδείσεως, ἀλλὰ ἄνευ λογισμοῦ, διότι ἦσαν μᾶλλον στιγμιαῖαι ἐξάψεις καὶ ποιητικαὶ ἐκφράσεις ἢ σκέψεις ὄριμοι καὶ μεμελετημέναι· διότι ἐνῶ τὰ κάλλιστα ἐγράφοντο ὑπὲρ τῆς διδασκαλίας, τῆς ἀφηρημένης λέξεως, ὑπὲρ τῶν συγκεκριμένων ὀργάνων αὐτῆς, τῶν διδασκάλων, ὑπὲρ αὐτῆς δηλ. τῆς οὐσιαστικῆς παιδείας ἢ ἐλάχιστα ἢ οὐδὲν, ὡσὰν ἡ παιδεία νὰ μὴν ἔχη ἀνάγκην διδασκάλων, θνητῶν ἀρτοφάγων, οἵτινες ἄνευ τροφῆς δὲν ζῶσιν· οὕτω δὲ οἱ γράφοντες ἠγνόουν ὑπὲρ τίνος ἠγωνίζοντο· ὁ Σύλλογος δι' ὑπομνήματός του ὑπέδειξεν εἰς τὴν κυβέρνησιν πρὸ διετίας τὴν θέσιν τῶν διδασκόντων καὶ τὰ μέσα τῆς θεραπείας πολλῶν οὐκ εὖ ἐχόντων. Ἄλλ' ἂν μέχρι τοῦδε οὐδὲν ἐγένετο, οἱ λόγοι δὲν εἶνε ἄγνωστοι. Δὲν ἀρνούμεθα, ὅτι ὁ ἐργαζόμενος ζητεῖ τὴν πρέπουσαν ἀμοιβὴν ἀναλόγως τῆς ἱκανότητος καὶ τῶν κόπων του, ζητεῖ κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον ὡς καλὸς δοῦλος νὰ βραβευθῆ ὡς πολλαπλασιάζων τὸ τάλαντον καὶ διακριθῆ ἀπὸ τὸν κακὸν, τὸν κρύπτοντα αὐτό· αἰσθανόμεθα καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι ὁ μαρτυρισμὸς τοῦ ζήλου τοῦ διδασκάλου ἔχει τὴν κυρίαν αἰτίαν ἐν τοῖς δυσὶ τούτοις. Ἄλλὰ πεποιθήμεν, ὅτι ἡ Σ. κυβέρνησις ἐκτιμῶσα τὴν θέσιν καὶ ἀξίαν τῶν διδασκάλων, οἷς ἐμπεπίστευται τὸ μέλλον τῆς πατρίδος, θέλει ἀρετὰ αἰτία τῶν παραπόνων, βελτιοῦσα ἠθικῶς τε καὶ ὑλικῶς τὴν θέσιν καὶ τύχην αὐτῶν. Ἄλλὰ τί νὰ εἴπωμεν περὶ τοῦ πρῶην ἑταίρου, ὅστις ἄνευ ὄριμου σκέψεως ἔγραψεν ὅ,τι ἔγραψεν ; Τίς ἐξ ἡμῶν ἀγνοεῖ, ὅτι τὰ γράφοντα ἐγράφησαν κατὰ τῆς ἀληθείας, ἐκ σκοποῦ (ἴσως) ἀδηλοῦ τίνος ; ὁμιλεῖ περὶ ἐγκαταλείψεως δημοδιδασκάλων καὶ καλεῖ αὐτοὺς νὰ συνέλθωσιν ὡς τάχιστα ἵνα φροντίσωσι περὶ τῆς τύχης των· ἀλλὰ τίς δημοδιδάσκαλος τῶν νεωστὶ ἐξερχομένων δὲν εἶνε εὐχαριστημένος μὲ τὴν τύχην

του ; δὲν ἐφρόντισεν ὁ διδασκαλικὸς σύλλογος ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως τῆς κατωτέρας παιδείσεως καὶ τῆς τύχης τῶν διδασκάλων αὐτῆς ; ὁ ἔχων ἐναντίαν ἰδέαν, ἃς ἀναιρέση ἡμᾶς. Ἄλλὰ δὲν ἐγένετο τοιαύτη βελτίωσις καὶ διὰ τοὺς παλαιότερους. Ἄλλ' εἰς τοῦτο πταίει ὁ σύλλογος ; δὲν εἰργάσθη καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ὅσον ἔδει ; πλὴν δὲν ἠδύνατο νὰ πηδῆσῃ καὶ ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα. Ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ χωρισμοῦ, ἀφίνομεν ἐκάστῳ τῶν ἐταίρων νὰ κρίνῃ περὶ τοῦ συνετοῦ καὶ λυσιτελοῦς αὐτῆς, λέγοντες μόνον, ὅτι, ἀφοῦ καὶ συνηνωμένων ὅλων ἡμῶν ὄντων, ὁ σύλλογος μόλις δύναται νὰ συντηρηθῆ καὶ παραγάγῃ τι γενναῖον, ὅπως ἀδύνατος ἔσται ἡ συντήρησις δύο συλλόγων χωρὶς ἐκατέρου ἐργαζομένου. Ἐνῶ ὁμως τοιαύτη τις ἰδέα ἐμφωλεύη ἐν τῇ διανοίᾳ τοῦ κυρίου τούτου, ἐν τῇ ἐμῇ καὶ τῇ τοῦ διοικητ. συμβουλίου, πιστεύω δὲ καὶ παντὸς ἐταίρου ἢ ἐναντία ἐπεκράτησε, ὅτι δέον οὐ μόνον τὰς δυνάμεις σύμπαντος τοῦ διδασκαλικοῦ τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ τῆς δούλης νὰ ἐνώσωμεν καὶ ἀποτελέσωμεν ὡς οἶόντε τάχιον Πανελλήνιον διδασκαλικὸν σύλλογον, θεωροῦντες, ὅτι τὸ μόνον μέσον δι' οὗ δύναται ὁ Ἑλληνισμὸς νὰ συγκεντρώσῃ τὰς ἑαυτοῦ δυνάμεις, νὰ συσφίξῃ τοὺς ἀδελφικοὺς αὐτοῦ δεσμοὺς εἶνε οἱ διδάσκαλοι, χρησιμεύοντες ὡσπερ ἠλεκτρικοὶ σπινθῆρες εἰς μετάδοσιν πανελληνίων ἰδεῶν καὶ φρονημάτων, ἐξ ὧν ἀναμένεται ἡ ἐκπλήρωσις τῶν πανελληνίων πόθων. Τούτου οὕτως ἔχοντος ὁ ἐνσπείρων ἰδέας κατακερματισμοῦ δὲν ἔχει οὔτε πρακτικῶς οὔτε θεωρητικῶς δίκαιον. Εὐτυχῶς δὲ ἡ ἰδέα αὕτη οὔτε εὐρεν, οὔτε εὐρήσει ὀπαδοὺς, ὡς ἀντικειμένη εἰς τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων καὶ τὸ συμφέρον τοῦ συλλόγου. Εὐτυχῆς δὲ λογιζομαι ἀναγγέλλων ὑμῖν, ὅτι ὁ σύλλογος κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἐκτῆσατο πολλὰ καὶ σπουδαῖα μέλη, ἅτινα διὰ τῶν φώτων καὶ τῆς προθυμίας των μεγάλως θέλουσι συντελέσει εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ συλλόγου. Εὐχόμεθα δὲ, ἵνα καὶ τινες πόρρωθεν τὸν ἀγῶνα θεώμενοι, κατέλθωσι καὶ ἀποδυθῶσιν εἰς αὐτόν, ἐάσαντες χαίρειν τὸ ἀπελπι, ἐξ οὗ καταληφθέντες κατετάχθησαν εἰς τὴν τάξιν τῶν οὐδετέρων. Ἐκ πείρας γινώσκομεν καὶ βεβαιοῦμεν αὐτούς, ὅτι θέλησις ἀγαθὴ καὶ προθυμία μικρὰ ἀρκούσι νὰ ἱκανοποιήσωσι τοὺς πόθους παντὸς ὑπὲρ τοῦ συλλόγου μεριμνῶντος. Τίς ἀγνοεῖ, ὅτι ὁ σύλλογος διὰ τῆς χρηματικῆς συνδρομῆς τῆς πολιτείας ἐν μέρει δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας ἠδυνήθη νὰ ἀνακύψῃ ἐκ τῆς πενιχρᾶς αὐτοῦ καταστάσεως καὶ κατὰ τὸ ἐνὸν νὰ ἐκτελέσῃ ὅλους τοὺς ὄρους τοῦ καταστατικοῦ, εἰσαγαγὼν τὰ ἐσπερινὰ ἀναγνώσματα καὶ τὰς φιλολογικὰς ἀνακοινώσεις, θεῖς δὲ καὶ τὰς βάσεις

ἀναγνωστηρίου καὶ βιβλιοθήκης; ἔχομεν δὲ καὶ ἐλπίδας, ὅτι ὁ διδασκαλικὸς σύλλογος διὰ τῶν ἔργων του θὰ ἐπισπάζεται ἐτι μᾶλλον τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς πολιτείας καὶ τοῦ ἀτόμου, προθύμου ὄντος νὰ συνεισφέρει τὸν ὄβολόν του εἰς τοιαῦτα ἐθνωφελῆ ἔργα. Εὐχαρίστως δὲ λέγομεν καὶ κηρύττομεν παρρησίᾳ, ὅτι ὁ σύλλογος στερεῶ τῷ ποδὶ βαίνει ὁσημέραι εἰς τὴν πλήρωσιν τοῦ σκοποῦ του. Ἐκ τῶν ἐργασιῶν του θέλει βεβαιωθῆ πᾶς τις, ὅτι ὁ σύλλογος ἔπραξε τὸ καθ' ἑαυτὸν ἄνευ θορύβου καὶ πατάγου, ἄνευ ἐπιδείξεων, ἄνευ ὀπισθοβουλιῶν· τὰ μέλη τοῦ διδασκαλικοῦ συλλόγου ἐκ μόνης ἀγάπης πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἐργάσθησαν μετ' ἀξιεπαίνου ζήλου εἰς οὐδὲν λογιζόμενοι τοὺς πόνους, οὐς προσθέτουσιν εἰς τὸ ἐπίμοχθον αὐτῶν ἔργον. Τίς δ' ἀρνηθήσεται, ὅτι σὺν τῷ προϊόντι χρόνῳ θέλει φθάσει εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τῶν ἐργασιῶν του, εἰς ὃ ὁ ἀλήθης του προορισμὸς ὤρισε καὶ ὁ πόθος ἄγει; Ταῦτα ἐν συντόμῳ εἰπόντες περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ διδασκαλικοῦ συλλόγου, μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἔκθεσιν τῶν πεπραγμένων κατὰ τὸ λήξαν ἔτος.

Ἐκθεσις τῶν ἐργασιῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου.

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον τοῦ ἤδη λήξαντος ἔτους συγκροτούμενον ὑπὸ τῶν κ. Ν. Α. Χαλκιοπούλου, προέδρου, Ἀριστείδου Σπαθάκη καὶ Ἰωάννου Ἀργυριάδου, ἀντιπροέδρων, Γ. Ἰ. Δέρβου, γεν. Γραμματέως, Ν. Ἀναστασίου, ταμίου καὶ τῶν κκ. Γ. Παπαβασιλείου, Γ. Μανούσου, Ἀχ. Γρηγοριανοπούλου καὶ Ἀναστασίου Κωνσταντινίδου, συμβούλων, εὐθὺς ἀπὸ τῆς συστάσεώς του μέλημά του κύριον ἐθεώρησε τὴν ὑλικὴν καὶ πνευματικὴν τοῦ Συλλόγου πρόοδον. Ἀμφότερα δ' ἐπέδιώξε μετὰ τοσαύτης προθυμίας καὶ ἐπιτυχίας, ὥστε ὁ σύλλογος νέας ἐκτήσατο δυνάμεις ὑλικὰς τε καὶ πνευματικὰς, τὸ μὲν διὰ τῆς ἐξευρέσεως πόρων, τὸ δὲ διὰ τῆς ἐγγραφῆς νέων ἐταίρων, ὧν ἡ προσέλευσις οὐ μόνον ὑλικῶς ἀλλὰ καὶ ἠθικῶς καὶ πνευματικῶς μεγίστη ἔσται ὠφέλεια τῷ Συλλόγῳ. Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας, τὴν σπουδαιότητά του ἡμετέρου συλλόγου ἐκτιμῆσαν, ἀνέγραψεν ἐν τῷ προϋπολογισμῷ τοῦ κράτους ἐνιαύσιον χορηγίαν δισχιλίων καὶ τετρακοσίων δραχμῶν, ἡ ἱερὰ μοχὴ τῶν Ἀσωμάτων ἑκατοντάδραχμον καὶ ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων διακασίων δραχμῶν. Πλὴν δὲ τούτων καὶ ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν

ὁ σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Χαλκίδας, ὁ πανοσιώτατος ἐν Λονδίῳ ἀρχιμανδρίτης καὶ ἐφημέριος τῆς ἐκεῖ ἑλλ. ἐκκλησίας κύριος ἱερόνυμος Μυριανθεὺς γενναίαν προσήνεγκον συνδρομὴν τῷ Συλλόγῳ, τὸ Πανεπιστήμιον τῆ ἀξιοτίμῳ πρωτοβουλίᾳ τοῦ κυρίου πρυτάνεως σπουδαίως ἐπηύξησε τὴν ὑπὲρ τοῦ Πλάτωνος συνδρομὴν του. Σπουδαιοτάτην ὁμως ἐπικουρίαν θεωρῶ τὴν ἐγγραφὴν νέων ἐταίρων ὡς τακτικῶν μελῶν τριάκοντα μὲν καθηγητῶν πέντε καὶ εἴκοσιν ἑλληνοδιδασκάλων, εἴκοσι δὲ καὶ τεσσάρων δημοδιδασκάλων. Ταῦτα πάντα εἰσὶν ἀποτελέσματα τῆς ὁμοθύμου συμπράξεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου, ὅπερ κληθὲν νὰ διευθύνῃ τὴν τύχην τοῦ Ἑλληνικοῦ Διδασκαλικοῦ Συλλόγου, εὐρέθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κινήσῃ σὺν τῇ Ἀθηνᾷ καὶ τὴν χεῖρα, διότι ἐστερεῖτο καὶ τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων πρὸς συντήρησιν τοῦ Συλλόγου πόρων. Εὐτυχῶς αἱ προσπάθειαι του δὲν ἀπέβησαν ἄγονοι· ἡ κυβέρνησις θέλουσα νὰ δώσῃ ζῶν ἐἰς τὸν Διδασκαλικὸν Σύλλογον, ἐξ οὗ τὸ ἔθνος εὐλόγως προσδοκᾷ τὴν βελτίωσιν τῆς μέσης καὶ κατωτέρας παιδείσεως, ἔδειξε τοσαύτην προθυμίαν, ὥστε ἐστήριξεν, οὕτως εἰπεῖν, διὰ τοῦ ὑπουργοῦ τῆς παιδείας τὰ θεμέλια τοῦ ἡμετέρου συλλόγου, οὐ μόνον διὰ τῆς γενναίας χρηματικῆς χορηγίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἠθικῆς τοῦ ἐπὶ τῆς παιδείας ὑπουργοῦ συνδρομῆς εἰς πᾶσαν δικαίαν τοῦ συμβουλίου αἴτησιν. Δύο ἐγκύκλιοι ὑπὲρ τοῦ Συλλόγου ἐκδοθῆσαι ὑπὸ τοῦ ὑπουργοῦ κ. Κ. Λομβάρδου, αἰτίνες θέλουσι μένει ἀτελεύτητον αὐτοῦ κλέος καὶ αἰτίνες θέλουσιν ἀνακαλεῖ πάντοτε εἰς τὴν μνήμην τοῦ Συλλόγου τὴν πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνην, οὐ μόνον τοὺς μένοντας καὶ ὄντας ἐταίρους ἐνεθάρρουναν καὶ ἐστερέωσαν εἰς τὴν λαμπρὰν αὐτῶν ἰδέαν, ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἢ κλονιζομένους ἢ σχεδὸν ἀποφασίσαντας νὰ παραιτηθῶσιν, ἀνεκάλεσαν εἰς τὸ ἑαυτῶν καθῆκον, μεγίστην δ' ὤθησιν ἔδωκαν εἰς τὴν ἐγγραφὴν νέων· οὕτω δὲ ἐπετεύχθη ἐκεῖνο, οὐπερ πρῶτιστα καὶ μάλιστα εἶχεν ἀνάγκην ὁ σύλλογος εἰς εὐόδωσιν τῶν ἔργων του καὶ εἰς πλήρωσιν τοῦ σκοποῦ του, ἥτοι ἡ υλοθέτησις αὐτοῦ οὕτως εἰπεῖν, ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας, μεθ' οὗ ὤφειλε καὶ ὀφείλει νὰ διατελῇ εἰς στενοτάτην σχέσιν, διότι αὐτὸς ὄργανον ὃν ἐκείνου δεόν νὰ συντελῇ εἰς τὴν ἀγαθὴν ἐκείνου πρόθεσιν, διὰ τῶν φώτων καὶ τῆς πείρας του λύων τὰ ζητήματα, ἅτινα μόνον διδασκάλων πείρα καὶ μάθησις δύναται νὰ λύσῃ ἐπωφελῶς τῇ πατρίδι· εἴθε δὲ οἱ κατὰ καιροὺς τὴν τοῦ Ὑπουργοῦ τῆς Παιδείας ἔδραν καταλαμβάνοντες μὴ ἐπιλάθωνται τῆς σπουδαιότητος τοῦ Συλλόγου, ἀλλὰ συντρέχοντες αὐτὸν καὶ ὕλικῶς καὶ ἠθικῶς, ἀναδείξωσιν αὐτὸν ἡμέραν τινὰ ἄξιον

τοῦ προορισμοῦ του, καὶ μεταχειρίζονται αὐτὸν ἄριστον σύμβουλον τῶν ἀγαθῶν αὐτῶν προθέσεων καὶ νομοσχεδίων κλπ. πρὸς ὄφελος τῆς παιδείας καὶ δόξαν τοῦ ἔθνους, ὅτι καὶ ἡ Ἑλλάς δὲν στερεῖται τοῦ πρωτίστου τούτου στοιχείου τῆς ἐθνικῆς παιδείσεως, ὅπερ ἡ μὲν ἀρχαία Ἑλλάς ἐκληροδότησε τῇ Ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ ἡ δὲ νεωτέρα παρέλαβε παρ' αὐτῆς. Ἐπὶ τῶν τεθειμένων πρὸς λύσιν ζητημάτων μεγίστην προθυμίαν καὶ φιλοτιμίαν ἐπέδειξαντο οἱ πλείστοι τῶν ἐν Ἀθήναις Ἑταίρων, διὰ τῆς τακτικῆς τῶν ὁποίων παρουσίας κατὰ τὰς συζητήσεις κατωρθώθη νὰ συγκροτηθῶσι δέκα καὶ τέσσαρες εἰδικαὶ συνελεύσεις, διὰ δὲ τῆς πεφωτισμένης αὐτῶν γνώμης, εἰ καὶ δὲν ἐλύθησαν πάντα τὰ ζητήματα, ἐλύθη ὁμῶς τὸ σπουδαιότατον καὶ οὐσιωδέστατον ζήτημα τῆς χριστιανικῆς καὶ ἠθικῆς μορφώσεως τῶν νέων, ὡς ἐν τοῖς πρακτικοῖς τοῦ Συλλόγου ἐμφαίνεται. Κατὰ δὲ τὰ δεδογμένα ἤρξαντο ἀπὸ τῆς 9ης Ἰανουαρίου καὶ τὰ ἀναγνώσματα. Εἰ καὶ δὲν ἀνεγνώσθησαν πάντα τὰ διὰ τοῦ προγράμματος ἀναγγελθέντα, ἔνεκα ἀπροόπτων περιστάσεων, οὐχ ἦττον τὰ ἀνεγνωσμένα καὶ ἱκανὰ τὸν ἀριθμὸν εἶσιν καὶ λόγου οὐ μικροῦ ἄξια. Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὸ Λουκιάνειον «ἀρχὴ δέ τοι ἡμισυ παντός.» Πεποίθαμεν, ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι καὶ τοῦτ' ἄμεινον ἔσται, κρίνοντες μάλιστα ἐκ τῆς ἀξιεπαίνου προθυμίας, μεθ' ἧς προσήνεγκον τὸν πνευματικὸν αὐτῶν ὄβολον πάντες οἱ κληθέντες πρὸς τοῦτο, γενόμενοι οὕτω πρόδρομοι ἔργου λυσιτελεστάτου εἰς τε τὴν ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν τοῦ Συλλόγου προαγωγὴν, τοῦ πρώτου συνεπαγομένου τὸ δεύτερον. Δύο ἑορτὰς ἐπανηγύρισεν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὁ σύλλογος, τὴν τῶν τριῶν ἱεραρχῶν, καὶ τὴν τῆς εἰκοστῆς πέμπτης Μαρτίου, ἡμέρας ἱερᾶς καὶ ἔθνοσωτηρίου. Ἡ μὲν καθιερωθεῖσα ὑπὸ προηγουμένου διοικητ. Συμβουλίου, ἑορτάσθη τὸ πρῶτον ἤδη, διότι ἐνόμιζεν τὸ νῦν Διοικητικὸν Συμβούλιον ἄτοπον ἢ ἑορτὴ τῶν τριῶν μεγίστων φωστήρων καὶ διδασκάλων νὰ παρέρχηται ἐν νεκρικῇ σιγῇ ὑπὸ τοῦ Συλλόγου ἐκείνου, οὐ κατ' ἐξοχὴν ὁ σκοπὸς καὶ ὁ προορισμὸς συνταυτίζονται πρὸς τὴν πανηγυρικὴν ταύτην τῶν γραμμάτων καὶ τῆς θρησκείας ἑορτῆν, ἡ δὲ καθιερώθη ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τούτου καὶ ἐπανηγυρίσθη, διότι εἰς ταύτην ὀφειλομένον τὸ πᾶν. Ἡ ἱερὰ αὕτη ἡμέρα, ἣτις πρέπει νὰ μένη εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἐγκεχαραγμένη ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ ἔθνους ὡς ἡμέρα ἣτις ἀναμιμνήσκει ἡμᾶς καὶ θὰ ἀναμιμνήσκη πάσας τὰς ἐπερχομένας γενεὰς ἅμα μὲν τὴν σκληρὰν τύχην, ἣτις ἑκατονταετηρίδας ὅλας ἐκράτει τὸ ἑλλ. ἔθνος ὑπὸ δουλείαν βάρβαρον, ἅμα δὲ τὴν λαμπρὰν τοῦ ἔθνους ἀνάστασιν καὶ παλιγγενεσίαν,

ὑπὸ τοῦ Διδασκαλικοῦ Συλλόγου πρώτου ἔπρεπε νὰ πανηγυρίζηται. Καί-
 τοι λοιπὸν ἀπητοῦντο ὅπωςδῆποτε δαπάναι τινές χρηματικαί, τὸ δὲ
 ταμεῖον τοῦ συλλόγου εἶχε προδιαγεγραμμένην ἐν τῷ προϋπολογισμῷ
 στενὴν τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ εἰς τὰς δαπάνας διὰ τὴν σπάνιν τῶν
 πόρων, οὐχ ἤττον αἱ ἐπελθοῦσαι χρηματικαὶ ἐπικουραὶ, ὡς ἔφθην προει-
 πῶν, διηυκόλυναν τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν πανηγυρικωτάτων τούτων καὶ ἔθνι-
 κωτάτων ἑορτῶν, χάριν τῶν ὁποίων ὁμολογοῦμεν, ὅτι ὑπερέβημεν τὰς
 ἐν τῷ προϋπολογισμῷ ἀπογεγραμμένας δαπάνας ὡς καὶ χάριν τῶν ἀνα-
 γνωσμάτων· παρακαλοῦμεν δὲ τὴν συνέλευσιν νὰ ἐγκρίνη τὰς γενομένας
 χάριν αὐτῶν ἐκτάκτους δαπάνας. Παρατηρήσαντες, ὅτι πολλοὶ τῶν ἐταί-
 ρων καθυστέρουν τὰς ἑαυτῶν συνδρομὰς ἐπὶ ἔν ἡ καὶ πλείονα ἔτη, πα-
 ρεκαλέσαμεν αὐτοὺς ἐγγράφως, ὅπως ἀποστείλωσι ταύτας. Εὐτυ-
 χῶς πολλοὶ ἐξ αὐτῶν καὶ πάνυ προθύμως ἀπέστειλαν αὐτάς, οἱ δὲ
 δὲν ἤρνήθησαν, ἐλπίζομεν δὲ ὅτι καὶ οὗτοι σπεύσουσιν ἀποστέλ-
 λοντες, γινώσκοντες, ὅτι ἄνευ αὐτῶν ὁ σύλλογος δὲν δύναται νὰ συν-
 τηρηθῇ. Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον θέλον νὰ ἐφαρμόσῃ τὰ διὰ τοῦ
 νέου κατασταστικοῦ κεκανονισμένα, καὶ μὴ ὑπάρχοντος ἀπὸ τοῦ προη-
 γουμένου ἔτους προκεκηρυγμένου ζητήματος τοῖς ἐταίροις διὰ τὴν δη-
 μοτικὴν παιδείαν, προεκήρυξε μὲν ὡς ζήτημα συζητηθησόμενον ὑπὸ
 τοῦ τμήματος τῶν ἐν τῷ συλλόγῳ ἐταίρων δημοδιδασκάλων, «ὅποια
 δεόν νὰ ᾧσι τὰ διδασκῆρια τῆς δημοτικῆς παιδείας ὑπὸ τε παιδα-
 γωγικὴν καὶ ὑγιεινὴν ἔποψιν» ἐκάλεσε δὲ εἰς συνεδρίασιν τὰ μέλη τοῦ
 ῥηθέντος τμήματος. Τοῦτο δὲ συνελθὼν εἰς πρώτην συνεδρίασιν, ἐξελέ-
 ξατο διὰ τὰς εἰδικὰς ἑαυτοῦ συνελεύσεις πρόεδρον τὸν ἐταῖρον κύριον
 Σπυρίδωνα Π. Λάμπρου καὶ ἀπεφάσισεν ἵνα, ἀντὶ πάσης ἄλλης συζητή-
 σεως, μεταφρασθῶσι πρῶτον ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ κειμένου σχετικαὶ πρὸς
 τὸ ζήτημα ἐργασίαι τῆς Γερμανικῆς καὶ Βαβαρικῆς κυβερνήσεως, κρι-
 θεῖσαι καταλληλόταται καὶ σπουδαιόταται ὡς πρὸς τὸ ὑπὸ συζήτησιν
 θέμα. Ἡ μετάφρασις ἐβράδυνεν ὁμολογουμένως, ἀλλ' ἤδη ἑπερατώθη
 καὶ δημοσιεύεται κατὰ μέγα μέρος ἐν τῷ τὰς ἡμέρας ταύτας διανεμη-
 θεσομένῳ τεύχει τοῦ Πλάτωνος. Οὕτω δὲ σὺν θεῷ κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος
 καὶ τὸ τμήμα τοῦτο θέλει ἐξακολουθήσει τακτικῶς τὰς συνεδριάσεις καὶ
 συζητήσεις του ἐπὶ τε τοῦ ὠρισμένου θέματος καὶ ἐπ' ἄλλων ὀρισθησο-
 μένων. Τὰ δύο δὲ τμήματα, ὡς δύο χεῖρες, συνεργαζόμενα ὑπὲρ τῆς
 μέσης καὶ κατωτέρας παιδείας ἐν ἐλπίδι ἐσμέν, ὅτι αἰσίως θέλουσιν
 ἐγκύψει εἰς τὴν μελέτην καὶ ἐπίλυσιν τῶν ζωτικωτέρων ζητημάτων.

Καὶ αὖθις διευτυπώθησαν οἱ ὅροι τοῦ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἀπομείναντος ἐκκρεμοῦς Νικοδημείου ἀγῶνος, ὠρίσθη δὲ ὑπὸ τοῦ διοικητικοῦ Συμβουλίου, ἵνα τὸ βραβευθησόμενον πόνημα περιέχη γνώσεις ἀναφερομένας εἰς τὰ τρία τῆς στοιχειώδους μαθήσεως ἀντικείμενα, τούτ' ἔστι τὴν *θεογνωσίαν*, *ἀνθρωπογνωσίαν* καὶ *φυσιογνωσίαν*, μέλλον νὰ γένηται κτῆμα τοῦ συλλόγου, ὀφειλοντος νὰ δίδῃ δωρεὰν τῷ νικήσαντι συγγραφεὶ τριακόσια ἀντίτυπα καθ' ἑκάστην αὐτοῦ ἔκδοσιν καὶ γέρας χιλίων καὶ πεντακοσίων δραχμῶν παλαιῶν. Τὰ χειρόγραφα ἔσονται δεκτὰ μέχρι τέλους Μαΐου τοῦ ἐπιόντος ἔτους 1884· ἡ δὲ κρίσις ἀναγνωσθήσεται τὸ βραδύτερον περὶ τὸ τέλος Αὐγούστου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

Εἰς δὲ τὸν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους προκηρυχθέντα κατ' ἐπανάληψιν Μαραθῆειον ἀγῶνα ἐσχάτως ἐπέμφθη ἕν πόνημα ἐπιγραφόμενον «Παιδαγωγικά.»

Πρὸς ταῖς τακτικαῖς συζητήσεις καὶ τοῖς ἀναγνώσμασι τὸ Διοικ. Συμβούλιον εἰσήγαγεν καὶ τὰς φιλολογικὰς ἀνακοινώσεις, αἵτινες κατεχωρίσθησαν ἐν τῷ Πλάτωνι. Περισσότερον νὰ εἰπωμεν ὅποιον λαμπρὸν στάδιον ἀνοίγεται καὶ διὰ τούτων ὡς καὶ διὰ τῶν συζητήσεων καὶ ἀναγνωσμάτων τοῖς φίλοις τῶν γραμμάτων καὶ τοῦ Συλλόγου, δυναμένου νὰ δεῖξῃ τῷ ἐπιστημονικῷ κόσμῳ, ὅτι δικαίως καὶ ἐπαξίως φέρει τὸ λαμπρὸν ὄνομα Ἑλληνικὸς Διδασκαλικὸς Σύλλογος. Ἐχόν δ' ὑπ' ὄψει τὸ καταστατικὸν τοῦ Συλλόγου, ὀρίζον τὴν σύστασιν ἀναγνωστηρίου καὶ βιβλιοθήκης, διώρισεν ἐπιμελητὴν ταύτης τὸν γενικὸν γραμματέα κύριον Γ. Δέρβον, τῇ ἀόκνῳ ἐπιμελείᾳ τοῦ ὁποίου ἡ βιβλιοθήκη τοῦ συλλόγου ἐπλουτίσθη διὰ σπουδαίων συγγραμμάτων, πάνυ φιλοτίμως καὶ ἀξιοπαίνως προσενεγκόντων τῶν συγγραφέων τὰ προϊόντα τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ἐργασίας τῷ Συλλόγῳ, ὅστις χάριτας οὐ τὰς τυχούσας ὀφείλει αὐτοῖς· εἰς τὸ ἐπωφελέστατον τοῦτο ἔργον συνέδραμεν καὶ τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης καὶ ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων· ὅτι ἡ ὑπαρξίς ἀναγνωστηρίου συνδέεται στενότατα μετὰ τῆς βιβλιοθήκης πασίδηλον. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ἡμέτερον ἀναγνωστήριον χρήζει πολλῶν ἐπιστημονικῶν συγγραμμάτων καὶ περιοδικῶν τῶν πεφωτισμένων τῆς ἐσπερίας ἐθνῶν, ἵνα ὦμεν ἐνήμεροι εἰς τὰς ἐργασίας ἐκείνων καὶ τὴν πρόοδον τῆς ἐπιστήμης, ἀναγκαίαν νομίζω τὴν ψήφισιν δαπάνης ἀναλόγου πρὸς ἀπόκτησιν τῶν σπουδαιοτέρων καὶ ἀναγκαιοτέρων συγγραμμάτων.

Τὸ Περιοδικὸν τοῦ Συλλόγου «Πλάτων» τὸ διοικητικὸν συμβούλιον ἐνεπιστεύθη εἰς χεῖρας ἀνδρῶν ἱκανῶν καὶ φιλοτίμων, οὐδόλως δ' ἀμφι-

βάλλει, ὅτι σὺν τῷ προϊόντι χρόνῳ καὶ τὸ πνευματικὸν τοῦτο ὄργανον τοῦ Διδασκαλικοῦ Συλλόγου θέλει καταστῆ διὰ τῆς πνευματικῆς καὶ ὑλικῆς συνδρομῆς πάντων τῶν ἐταίρων ἄξιον τοῦ προορισμοῦ του. Ἐπειδὴ ὁμως ἐκ πείρας γινώσκομεν, ὅτι οἱ ἐργαζόμενοι συγγραφεῖς ζητοῦσι, καὶ δικαίως, ἀμοιβὴν τινα ὑλικήν, διὰ τοῦτο παρακαλοῦμεν τὴν συνέλευσιν νὰ ψηφίσῃ ποσὸν οὐχὶ ἔλασσον τῶν χιλίων δραχμῶν, ἀφοῦ μάλιστα ἤδη ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ὁ Σύλλογος οὐδ' ὀβολὸν ἐπλήρωσεν εἰς διευθυντήν, οὐδὲ θὰ πληρώσῃ εἰς τὸ μέλλον, καθόσον καὶ ἡ νέα ἐπιτροπεία γενναίων ἐμφαρουμένη αἰσθημάτων, ἄνευ ἀμοιβῆς οὐ μόνον τὴν διεύθυνσιν ἀνέλαβεν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἑαυτῆς ἐργασίας δωρεὰν καταχωρίζει ἐν τῷ Πλάτῳ· ὥσπερ δ' ὑπὲρ παντὸς τοῦ Συλλόγου ἔργου, οὕτω καὶ ὑπὲρ τοῦ Πλάτωνος ἐπικαλούμεθα τὴν ἰδιάζουσαν μέριμναν καὶ συνδρομὴν τῶν ἐταίρων πρὸς τὴν ὅσον οἶόν τε εὐρυτέραν αὐτοῦ διάδοσιν, ἥτις εὐτυχῶς ἤρξατο πραγματοποιμένη, διὰ τοῦ λαμπροῦ παραδείγματος τῶν σχολείων τῆς Ζαγοράς καὶ ἄλλων φιλομούσων ἀνδρῶν, λαβόντων ἐκάστου δεκάδα ὄλην ἀντιτύπων διὰ τὰ σχολεῖα τῆς ἑαυτῶν πατρίδος. Μετ' ἀξιεπαίνου δὲ ζήλου εἰργάσθησαν ὑπὲρ τε τοῦ Συλλόγου καὶ τοῦ Πλάτωνος οἱ ἑταῖροι κ. Γεώργιος Ῥεβελῆς, διευθυντὴς τῶν δημοτικῶν σχολείων Χίου, Π. Μολοχάδης, σχολάρχης Ζαγοράς καὶ ὁ ἐν Μασσαλίᾳ, ἐγκατεστημένος ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους κύριος Γεώργιος Στραμπούλης, ἀντεπιστέλλον μέλος, ἀνὴρ φιλόμουσος καὶ φιλόπατρις· οὐδόπως δ' ὑστέρησαν καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο οἱ ἀντεπιστέλλοντες ἑταῖροι ὁ πανοσιώτατος ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος Γῶγος, ἐν Βούδα Πέστη νῦν διαμένων, καὶ ὁ ἐν Κυθωνίαις Γυμνασιάρχης Βασίλειος Βοζίκης. Πάνυ δὲ φιλοτίμως καὶ ἀφιλοκερδῶς ὑπὲρ τοῦ Πλάτωνος προσήνεγκον πραγματείας οἱ κ. κ. Ἰγνάτιος Μοσχάκης, Μαργαρίτης Δήμιτσας, Διομήδης Παπαβασιλόπουλος, Ἐλευθέριος Τριανταφύλλου Κούσης, Ἀριστείδης Σπαθάκης καὶ Γεώργιος Χατζιδάκης.

Ἀνέγραψε κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο τὸ διοικ. Συμβούλιον ἐν μὲν τοῖς Εὐεργέταις τοῦ συλλόγου τὸν κύριον Μενέλαον Νεγρεπόντην, ὡς τακτικὰς εἰσφέροντα ἑτησίως ὑπὲρ τοῦ συλλόγου δραχμὰς 150, ἐν δὲ τοῖς ἐπιτίμοις μέλεσιν τοὺς σεβασμιωτάτους ἀρχιερεῖς Χαλκίδος Χριστοφόρον, Σύρου Μεθόδιον, Πλαταμῶνος Ἀμβρόσιον, Νικομηδείας Φιλόθεον Βρυέννιον, Κύπρου Σωφρόνιον καὶ Χίου Ἀμβρόσιον, τὸν ἐν Λονδίῳ Ἀρχιμανδρίτην Ἰερώνυμον Μυριανθέα· τοὺς κυρίους Παναγιώτην Γ. Κυριακοῦ, Κωνσταντῖνον Παπαρρηγόπουλον, Στέφανον Κουμανούδην, Εὐθύ-

μιον Καστόρχην, Χρῆστον Παπαδόπουλον, Ἀλέξανδρον Κοντόσταυλον, Νικόλαον Δαμαλᾶν, Γεώργιον Τυπάλδον, Στέφανον Δραγούμην, Ἀναστάσιον Γεννάδιον καὶ Ναπολέοντα Μπέτσιον. Ἐν δὲ τοῖς ἀντεπιστέλλουσι τοὺς κυρ. Ν. Κάλβαρην, Εὐστάθιον Κωνσταντινίδην ἐν Κύπρῳ καὶ Δ. Μαρούλην ἐν Σέρραις.

Πρὸς χαρὰν τοῦ Συλλόγου τὸ ἕτερον ὄρφανὸν κοράσιον τοῦ μακαρίτου ἑταίρου Θεοδοσίου Σωτηροπούλου εἰσήχθη εἰς τὸ ὄρφανοτροφεῖον τῶν κορασιῶν.

Ταῦτα εἶναι τὰ ἔργα τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ λήξαντος ἔτους, μικρὰ μὲν ἀναλόγως τῶν ἀναγκῶν τοῦ συλλόγου καὶ τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἑταίρων, μεγάλα ὅμως ἀναλόγως τοῦ χρόνου τῆς ἐργασίας του καὶ τῶν περιστάσεων, ὑφ' ἧς τὴν ἀρχὴν ἀνέλαβε. Τὸ κατ' ἐμὲ ὀφείλω νὰ ὁμολογήσω χάριτας μεγίστας παντὶ τῷ Συμβουλίῳ διὰ τὴν ἀδελφικὴν καὶ ἀνεκτίμητον συνδρομὴν, ἣν ὑπὲρ τοῦ συλλόγου ἐχορήγησάν μοι καὶ νὰ ἐπαινέσω δημοσίᾳ τὸν ζῆλον καὶ τὴν προθυμίαν, μεθ' ἧς ἐν παντὶ τοῦ Συλλόγου ἔργῳ εἰργάσθησαν. Περὶ δὲ τῆς διαχειρίσεως τῶν πόρων κλπ. τοῦ Συλλόγου οἰκονομικῶν, ὁ κύριος Ταμίας ἀναγνώσεται ἡμῖν τὸν ἀπολογισμὸν τῆς διαχειρίσεως τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς χρήσεως τοῦ λήξαντος ἔτους. Οὕτω δὲ καταθέτων τὴν προεδρείαν, ἣν ὁ Σύλλογος ἐνεπιστεύθη μοι καὶ ζητῶν συγγνώμην εἴτι μὴ μετὰ κακίας, δόξης δὲ μᾶλλον ἀμάρτια ἤμαρτον κατὰ τὴν ἀνατεθεισάν μοι ἀρχὴν, εὐχομαι, ἵνα ὁ διάδοχός μου καὶ πλείω καὶ καλλίω ἔξει ἔργα πρὸς ἐπίδειξιν κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος, πρὸς χαρὰν ἐμοῦ τε καὶ πάντων τῶν ἑταίρων γένοιτο.

Περὶ δὲ τῆς βιβλιοθήκης εἶπεν ὁ κ. Ι. Γ. Δέρβος, ὡς ἐπιμελητῆς αὐτῆς, τάδε:

Φίλοι ἑταῖροι!

Τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον θέλον νὰ καταστήσῃ ὡς οἶόν τε τελειοτέραν τὴν βιβλιοθήκην τοῦ συλλόγου καὶ νὰ φέρῃ ἐν τάξει τὰ ἤδη ὑπάρχοντα βιβλία αὐτῆς ἀνέθηκέ μοι τὸ ἔργον τοῦ ἐπιμελητοῦ αὐτῆς. Ἀμ' ἀναλαβῶν τοῦτο ἀπετάθην πρὸς τοὺς λογίους παρακαλῶν αὐτοὺς νὰ δωρήσωσι τὰ ἔργα αὐτῶν, ὅπερ καὶ πολλοὶ ἐπραξάν. Τὰ δωρηθέντα εὐχαρίστως συμποσοῦνται εἰς 142 τόμους. Περιττὸν δὲ νομίζω νὰ μνημονεύσω αὐτῶν, ἅτε καταχωρισθέντων ἐν τῷ περιοδικῷ « Πλάτωνι. » Δὲν δύναμαι

ὅμως νὰ παρέλθω τὸ ὑπουργεῖον τῆς δικαιοσύνης καὶ τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων δι' ἣν ἐπεδείξαντο προθυμίαν, ὅπως πλουτισθῆ ἡ ἡμετέρα βιβλιοθήκη δι' ἱκανῶν σπουδαίων βιβλίων, ἅτινα καὶ ταῦτα μνημονεύονται ἐν τῷ περιοδικῷ. Πέποιθα δέ, ὅτι καὶ τὸ Σ. Ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τὸ τοσοῦτο προστατεῦσαν τοῦ συλλόγου θέλει πλουτίσει τὴν βιβλιοθήκην αὐτοῦ οὐ μόνον δι' ὧν ἔχει βιβλίων ἐν τῇ ἀποθήκῃ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ δι' ἀγορᾶς ἑτέρων λίαν χρησίμων καὶ ὠφελίμων τοῖς ἑταίροις αὐτοῦ. (α) Μετὰ τοῦτο ἔφερον εἰς τάξιν, ὅσον ἦτο δυνατόν, τὰ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀτάκτως ἐρριμμένα ἐν σκοτεινῷ τινι δωματίῳ βιβλία τοῦ συλλόγου, καταγράψας αὐτὰ ἐν δελτίοις καὶ διαιρέσας αὐτὰ κατὰ τοὺς διαφόρους κλάδους. Κατὰ ταῦτα ὁ σύλλογος κέκτηται ἐν τῇ ἑαυτοῦ βιβλιοθήκῃ θεολογικά, 73 τόμους, παιδαγωγικά 102 φιλοσοφικά 20, ἱστορικά 57, φιλολογικά 112, ποιήματα 35, μαθηματικά 14. φυσικά 18, ναυτικά καὶ στρατιωτικά 9, νομικά 42 καὶ τινὰ ἄλλα ποικίλα. Πλὴν τούτων ὑπάρχουσιν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ συλλόγου τὰ ἀκόλουθα περιοδικά : ὁ Εὐαγγελικὸς Κῆρυξ ὑπὸ Κωνσταντίνου Κοντογόνου, Ν. Καλογερά καὶ Α. Σπαθάκη· ἡ Θρησκευτικὴ φωνή, ὁ Σωτήρ, ἡ Ἀθηναίς, ὁ Ἀστὴρ τῆς Ἀνατολῆς, ἡ Διάπλασις τῶν παιδῶν, ὁ ἑλληνικὸς Φιλολογικὸς σύλλογος, ὁ Παρνασσός, τὸ Ἀθήναιον, τὸ Bulletin de correspondance Hellenique : Ἐπιθεώρησις πολιτικὴ καὶ φιλολογικὴ, ὁ Βύρων, ἡ Ἑστία, ἡ Χλωρίς, ὁ Φοῖβος, ἡ Ῥοδοδάκτυλος Ἡώς, ἡ Ἐφημερίς τῶν σχολείων, τὸ Δελτίον τῆς ἐπὶ τῆς ἐμψυχώσεως τῆς ἐθνικῆς βιομηχανίας Ἐπιτροπῆς καὶ ἡ Οἰκονομικὴ Ἐπιθεώρησις. Ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῶν ὑπ' ἐμοῦ καταγραφέντων δελτίων ὁ ἐμὸς διάδοχος εὐχομαι ὅπως συντάξῃ κατάλογον τῶν βιβλίων νὰ συντελέσῃ εἰς τὸν ὡς οἶον τε καταρτισμὸν τῆς βιβλιοθήκης μείζονα δεικνύων ἐνεργητικότητα καὶ δραστηριότητα ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ συλλόγου.

(α) Ἐσχάτως τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας ἐδωρήσατο εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Συλλόγου ἐνενηντήκοντα σῶματα διαφόρων συγγραμμάτων καὶ βιβλίων ἐκ τῶν ἐν ταῖς ἀποθήκαις αὐτοῦ ἀποκειμένων.